

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ГО «LET'S DO IT, UKRAINE»
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК
«КРАМАТОРСЬКИЙ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «МЕОТИДА»

ЕКОЛОГІЯ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Збірка матеріалів
VIII Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції

16 травня 2025 року

Київ 2025

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища:
прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня
2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. – Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

Редакційна колегія:

Голова - МІТЮШКІНА Х.С., завідувач кафедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища, кандидат
економічних наук, доцент;

Члени колегії:

- **ДОБРОВОЛЬСЬКА С. В.**, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ДОЛГОВА Н. А.**, директор Національного природного парку «МЕОТИДА»;
- **ЗЕЛЕНСЬКА В.А.**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ІВАНОВА В.В.**, кандидат економічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **МАРХЕЛЬ Ю.А.**, Голова Правління Let's do it Ukraine, координатор: міжнародного гуманітарного проєкту «Let's do it Ukraine SOS», координатор «World Cleanup Day» в Україні;
- **ПАСТЕРНАК О. М.**, кандидат хімічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ПЕТРИК І.В.**, PhD, Доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього
середовища: прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ.
заоч. конф., м. Київ, 16 травня 2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної.
– Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету
Міністерства освіти і науки України
(протокол № 11 від 27.05.2025 р.)*

Конференція присвячена актуальним сучасним проблемам охорони навколишнього середовища.

У матеріалах висвітлено актуальні питання впровадження сталого розвитку в Україні, розглянуто сучасні питання екологізації економіки промисловості та освіти, визначено сучасні проблеми в екологічному законодавстві, наслідки зміни клімату для природних екосистем, розкриті наслідки впливу на довкілля збройної агресії рф, висвітлені питання енергобезпеки та енергоефективності, представлено погляди молоді на екологічну проблематику.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться проблемами науки та освіти.

©Автори текстів, 2025 р.
© МДУ, 2025 р.

СЕКЦІЯ СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Надежденко А.О.,
к.н.держ.упр, доцент кафедри Права
Маріупольський державний університет

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ

У світі, що стрімко змінюється, питання сталого розвитку виходять за межі теорії — це наш спільний план виживання. З одного боку — технологічний прогрес, з іншого — екологічна криза, соціальна нерівність, економічна нестабільність. Як знайти баланс? Відповідь дає концепція сталого розвитку — стратегія, яка вчить жити не лише сьогоднішнім днем, а думати про завтрашній.

Суть сталого розвитку — у пошуку балансу. Це такий тип розвитку, який задовольняє потреби нинішнього покоління, не позбавляючи цієї можливості майбутніх. Йдеться не лише про екологію — а й про економіку, і про соціальну справедливість.

Сам підхід до сталого розвитку має глибоке міжнародне підґрунтя.

Поняття сталого розвитку вперше набуло сучасного звучання у 1987 році за підсумками звіту «Наше спільне майбутнє», підготовленого Міжнародною комісією з навколишнього середовища, як такий, що дозволяє задовольняти потреби нинішнього покоління без загрози для майбутніх [1, с. 75].

На Саміті Тисячоліття ООН у 2000 році 189 країн світу прийняли Декларацію Тисячоліття, у якій задекларували вісім головних напрямків соціального прогресу — Цілі розвитку тисячоліття (ЦРТ), які стали першою масштабною глобальною ініціативою ООН у сфері сталого розвитку та охоплювали боротьбу з бідністю, хворобами, забезпечення освіти, гендерної рівності, доступу до води та охорони здоров'я тощо [2].

У 2015 році ЦРТ були замінені новою, ще амбітнішою програмою — Цілями сталого розвитку (ЦСР). 193 країни-члени ООН прийняли документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», що визначив 17 універсальних цілей, що закликають до боротьби з бідністю, захисту довкілля, зменшення нерівності, впровадження інновацій та забезпечення світу. Визначені глобальні цілі є комплексними, взаємопов'язаними і спрямовані на те, щоб кожна країна, незалежно від рівня розвитку, рухалася до кращого, безпечнішого та справедливого світу [3].

Після приєднання до глобального курсу сталого розвитку Україна не залишилась осторонь — навпаки, активно включилась в процес трансформацій. У 2019 році Президент України підписав указ про підтримку Цілей сталого розвитку, адаптованих до національного контексту, що було детально викладено у Національній доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна», яка містить своєрідну дорожню карту, що визначає 86 конкретних завдань, індикатори для оцінки їх виконання та орієнтири до 2030 року [4].

Наступним кроком стала урядова ініціатива: у грудні 2020 року Кабмін офіційно закріпив обов'язковість врахування ЦСР при формуванні будь-якої державної політики. Відтоді ці цілі стали обов'язковими орієнтирами для розробки стратегій та програм на національному рівні.

Не зупиняючись на деклараціях, держава перейшла до дій: затвердила систему індикаторів, розпочала збір даних і моніторинг, а також вдосконалення статистичної системи. У липні 2020 року Україна представила свій перший добровільний національний огляд на Політичному форумі високого рівня ООН — це був крок, що засвідчив відкритість і серйозність намірів [5].

А вже у 2021 році запрацював механізм постійного моніторингу виконання цілей. У цьому ж році з метою успішної реалізації цього амбітного курсу долучились міжнародні

партнери — ПРООН, ВООЗ, ЮНІСЕФ та Європейська економічна комісія ООН. Завдяки співпраці на національному і субнаціональному рівнях було проведено оцінку стану фінансування та розроблено рекомендації для ефективнішого використання наявних і потенційних ресурсів.

Повномасштабна війна, розв'язана росією проти України, стала нищівним ударом на шляху до сталого розвитку — як для самої України, так і для цілого світу. Зруйновані житлові квартали, школи, лікарні, дороги, підприємства, енергетичні об'єкти; мільйони людей, змушені тікати за кордон; паралізоване виробництво і заміновані території — усе це не просто гуманітарна катастрофа, а й глибока системна криза, що ставить під загрозу реалізацію глобальних цілей. Через війну зменшилися посівні площі, постраждала продовольча безпека, зокрема для понад 50 країн, які залежать від українського зерна. Додаймо до цієї екологічної катастрофи — нищення природи, забруднення повітря і води, внутрішнього біорізноманіття. Постраждала й освіта: понад тисячу навчальних закладів зруйновано, а навчальний процес ускладнений відключеннями електроенергії та повітряними тривогами. Війна болоче вдарила по ключових цілях сталого розвитку — від боротьби з бідністю і голодом до збереження екосистеми та забезпечення якісної освіти. Україна та світ переконалися: війна знищує не лише сьогодні, а й майбутнє, яке ми прагнемо збудувати.

Але попри жорсткі випробування війною Україна не відмовляється від стратегічної мети — досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 року. У 2024 році Кабінет Міністрів України оновив завдання та індикатори з урахуванням реальній воєнного часу, чітко окресливши орієнтири для кожної зі 17 глобальних цілей. Урядові робочі групи, у співпраці з ООН і ПРООН, сформуvalи 100 завдань і 305 індикаторів, які лягли в основу системного моніторингу. Як наголосив міністр Кабінету Міністрів Олег Немчінов, навіть у стані війни держава лишається відданою курсу на сталий розвиток, що є підґрунтям для встановлення всеосяжного справедливого світу в Україні та безпечного майбутнього [6].

Отже, сталий розвиток сьогодні є не лише глобальною стратегією, а необхідними умовами життя людства в умовах екологічних, соціальних та економічних викликів. Україна, незважаючи на війну та її руйнівні наслідки, демонструє рішучість залишатися на шляху досягнення Цілей сталого розвитку, адаптуючи їх до нових реалій та залучаючи міжнародну підтримку, що демонструє не лише стійкість, а й прагнення до відновлення, де майбутнє не на руїнах минулого, а на засадах сталого розвитку, що є запорукою гідного життя для нинішніх і прийдешніх поколінь.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильєва О.І., Васильєва Н.В. Концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 8. С. 74-78.
2. Gostin, Lawrence O. and Friedman, Eric, The Sustainable Development Goals: One-Health in the World's Development Agenda (December 14, 2015). Lawrence O. Gostin and Eric A. Friedman, "The Sustainable Development Goals: One-Health in the World's Development Agenda," JAMA, published online December 14, 2015, doi:10.1001/jama.2015.1628, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2706788>
3. 17 Цілей сталого розвитку. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата звернення: 04.05.2025).
4. Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf> (дата звернення: 05.05.2025).
5. Виступ делегації України на Політичному форумі високого рівня щодо сталого розвитку. URL: <https://un.mfa.gov.ua/news/vistup-delegaciyi-ukrayini-na-politichnomu-forumi-visokogo-rivnya-shchodo-stalogo-rozvitku> (дата звернення: 05.05.2025).
6. Попри війну Україна прагне досягти Цілей сталого розвитку до 2030 року — Немчінов. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3895303-popri-vijnu-ukraina-pragne-dosagti-cilej-stalogo-rozvitku-do-2030-roku-nemcinov.html> (дата звернення: 06.05.2025).